

ES PEDRIS LLARG

Núm. 33
TRIMESTRAL
Setembre
1995

Revista Municipal d'Informació i Cultura

BEGUR/ESCLANYÀ

EDITORIAL

Una trista experiència per a l'economia municipal

L' Ajuntament de Begur tancarà els números d'enguany amb el major dèficit, probablement, de la seva història. L'aplicació immediata de la revisió cadastral de l'any 1994 ha jugat una mala passada a l'economia municipal, i pot provocar que es tanqui l'any amb un dèficit proper als 50 milions de pessetes.

De res no serviria per a la població cercar els culpables o lamentar aquesta situació, per tant, el que cal és afrontar-la.

Per palesar la gravetat de la situació només és necessari fer un exercici comparatiu d'algunes dades de l'any 1994 amb unes altres del 1995:

En el pressupost del 1994, amb els antics valors cadastrals i el 0,8 de coeficient, l'Ajuntament va calcular recaptar 214 milions de pessetes, que es varen convertir en 227 milions en sorgir un nombre important d'altres. En el pressupost del 1995, amb els nous valors cadastrals i el 0,5 de coeficient, l'Ajuntament calculava recaptar 264 milions de pessetes; essent molt optimistes podríem arribar a cobrar 215 milions, ja que el total del padró no arriba als 230 milions.

Quan el setembre de 1994 es va aprovar rebaixar el coeficient del 0,8 al 0,5 no es tingué en compte que el Centre de Gestió Cadastral acceptaria bona part de l'allau de recursos que es van interposar contra els nous valors cadastrals. Una prova clara de la davallada de recaptació és que més d'un 60% dels begurencs han pagat enguany menys que el 1994.

Per reconduir aquesta difícil situació cal incidir en dos punts importants:

1.- Dialogar amb el Centre de Gestió Cadastral perquè es rectifiquin tots els valors cadastrals necessaris per disposar d'un padró just.

2.- Quan es disposi d'un padró correcte, aplicar un coeficient que permeti cobrir el pressupost, sense que representi una càrrega insuportable per al contribuent.

CARLES ARNAU i FERRER

Revista Municipal
d'Informació i Cultura

Núm. 33
TRIMESTRAL
Setembre 1995

* * *

Edita:

Ajuntament de Begur

Redacció:

Arxiu Històric Municipal

Imprimeix:

Impremta Palé, SAL
Clavé, 35 - Palafrugell

Dipòsit legal:

Gi - 802 - 1987

* * *

Els conceptes i les opinions sostinguts en els articles signats que apareixen en **ES PEDRÍS LLARG** no representen, necessàriament, l'opinió d'aquesta revista.

Recordem que les pàgines d'**ES PEDRÍS LLARG** són obertes a tothom. Qualsevol persona que vulgui emetre llur opinió o col·laborar en la revista ha de lliurar els originals a la Redacció, fent-hi constar les seves dades personals i el seu telèfon, sense que això suposi cap compromís de publicació dels articles que no s'hagin sol·licitat expressament.

Reparació d'un tram de la carretera de Sa Riera a Sa Tuna.

S'han pintat i reparat les claraboies de la platja del Racó.

S'ha reparat la carretera d'Es Port des Pi, a Sa Riera.

Extracte d'acords

Ple Extraordinari 04/07/95

• Fixació de retribucions als membres de la Corporació:

1.- Dedicació exclusiva per l'alcaldia amb un sou de 260.000 ptes. brutes al mes.

2.- Retribucions als regidors per assistència a les sessions de Ple i Comissió de Govern:

- Regidors portaveus: 23.581 ptes. per sessió.

- Regidors integrants de la Comissió de Govern: 16.581 ptes. per sessió.

- Regidors amb delegació per assistència a sessió: 16.581 ptes.

- Resta de regidors per assistència a les sessions de Ple: 16.581 ptes.

S'aprova per unanimitat.

• S'acorda per unanimitat desistir del recurs interposat per l'Ajuntament contra la resolució del conseller de Política Territorial i Obres Públiques del 21-10-1994, pel qual s'informava desfavorablement i es desestimava la sol·licitud i projecte d'un port esportiu presentat per Port Begur, SA.

Comissió de Govern 11/07/95

• Demanar al Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca la inclusió del municipi de Begur en l'òrgan de gestió del biòtop científic "Reserva Marina Ses Negres" per defensar els interessos del municipi.

• S'autoritza la celebració d'un concert del grup SAU al camp de futbol pel dia 22 de juliol.

Comissió de Govern 25/07/95

• S'acorda la compra d'un vehicle Ford Maverick 2,7 TD per a la policia local amb un cost de 2.559.246 ptes.

Ple Extraordinari 01/08/95

• Aprovació inicial del Pla Especial de Reforma interior de l'entitat d'actuació UA 23-1 Mas Prats. Aprovat per unanimitat.

• Aprovació del projecte de rehabilitació del nucli antic de Begur. Aprovació de finançament. Reserva de crèdit. Sol·licitud de préstec a l'Institut català del Sòl. S'aprova per unanimitat amb el següent finançament:

- Cost del projecte: 96.700.000 ptes.

- Subvenció Direcció General d'Arquitectura i Habitatge: 50.000.000 ptes.

- Crèdit de l'Institut Català del Sòl: 20.000.000 ptes.

- Aportació municipal: 26.700.000 ptes.

• S'aprova per unanimitat el concurs que permetrà la construcció d'un hotel-balneari que s'adequarà topogràficament a l'entorn, alhora que s'assumeixen una sèrie de compromisos per part dels promotors.

• S'aprova per unanimitat canviar el sistema d'actuació del Pla Especial de Millora Urbana dels horts de veïnat de Sant Josep que passa de compensació a cooperació.

• S'aproven per unanimitat els es-

tats de l'entitat de conservació i projecte d'urbanització de la unitat d'actuació Mas Prats.

• Sol·licitar la inclusió al Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya pel quadrienni 1996-1999 les següents obres:

- Any 1997. Projecte construcció Casal d'Avis.

- Any 1998. Pavimentació del vial d'accés a Sa Riera.

- Any 1999. Enllumenat i vora del vial de circumval·lació (la part que queda pendent).

• Sol·licitar la inclusió al Programa Específic d'Ajut Econòmic als municipis amb nuclis agregats l'obra de pavimentació i millora del nucli antic d'Esclanyà per l'any 1996. S'aprova per unanimitat.

• S'aprova per unanimitat el blasonament (descripció) de la bandera del municipi de Begur.

Comissió de Govern 22/08/95

• S'acorda obrir un compte corrent per ajudar Bòsnia.

Begur per Bòsnia

Es fa difícil de comprendre que un conflicte com el de la invasió de Kuwait fos resolt ràpidament, i en canvi la guerra dels Balcans sembla no tenir final. De totes maneres, no deixa d'ésser una incoherència més d'aquest final de segle. Què podem esperar quan, per exemple, enguany hem celebrat el final de la Segona Guerra Mundial, els brots xenòfobs sorgeixen arreu, o mentre ens recorden el cinquanta aniversari de la mortaldat d'Hiroshima, altres continuen portant a terme proves nuclears?. Qui ho entén?

Els qui ens sentim angoixats i impotents per aquesta situació, cansats d'escoltar a la televisió declaracions de ministres, enviament de tropes, taules de negociació, responsabilitats i preses de posició, la ONU, la

Comunitat Europea, divisions de territori... l'únic que podem fer per tranquil·litzar la nostra consciència és col·laborar, en la mesura possible, per fer minvar els patiments d'una població sotmesa a una absurda guerra.

És per això que l'Ajuntament de Begur, juntament amb d'altres ajuntaments del Baix Empordà, ha impulsat una campanya d'ajut al poble de Bòsnia, tot esperant la col·laboració dels begurencs. Bòsnia ens necessita!

CARLES ARNAU
Alcalde

La crítica situació econòmica heretada a l'Ajuntament de Begur

DADES ECONÒMIQUES AJUNTAMENT DE BEGUR

16 de juny de 1995
(Data del canvi de Govern Municipal)

CRÈDITS

• CRÈDITS VIGENTS:

NOMINAL _____ 305.000.000 PTA
SALDO VIU
(Pendent d'amortitzar) _225.000.000 PTA

• PÒLISSES DE CRÈDIT:

DISPONIBLE _____ 80.000.000 PTA
DISPOSAT _____ 77.264.000 PTA

• CÀRREGA FINANCERA

(Previsió 1995) _____ 66.784.000 PTA
Interessos: _____ 37.181.000 PTA
Amortitzacions: _____ 29.603.000 PTA

PRINCIPALS CRÈDITS

• ESCOLES VELLES

(Construcció i condicionament)

CRÈDITS (Nominal) ____ 109.728.000 PTA
SALDO VIU - 31/12/94
(Pendent d'amortitzar) _91.777.000 PTA

• CENTRE POLIVALENT D'ESCLANYÀ

CRÈDIT (Nominal) _____ 33.337.000 PTA
SALDO VIU - 31/12/94
(Pendent d'amortitzar) _32.793.000 PTA

• CENTRE GERIÀTRIC (1a fase)

CRÈDIT _____ 58.735.000 PTA

OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT

FACTURES 1995 _____ 52.081.144 PTA
FACTURES EXERCICIS
ANTERIORS _____ 22.853.137 PTA

La Candidatura de Convergència i Unió, que va optar i assolir el Govern Municipal en les Eleccions del darrer 28 de maig, gràcies al suport majoritari dels begurencs, era plenament conscient que la situació econòmica en què trobaria l'Ajuntament de Begur seria greu i de difícil solució, així quedava reflectit en el capítol de Recursos Econòmics del nostre Programa Electoral. No podria ser d'altra manera, la nefasta política econòmica municipal aplicada en els darrers vuit anys per l'Equip de Govern Socialista no ens permetia tenir-ne cap dubte.

Respectant i assumint el compromís envers la ciutadania de Begur de fer pública la situació econòmica del nostre Ajuntament i per tal que tot-hom conegui i sigui conscient del difícil punt de partida econòmic amb el qual hem d'afrontar aquests propers quatre anys de Govern Municipal, seguidament donem les dades econòmiques municipals més rellevants i fem una valoració de la gravetat de la situació i dels nostres plantejaments de futur.

Cal dir que les nostres previsions pessimistes davant la situació econòmica heretada dels governs municipals socialistes malauradament han estat plenament confirmades amb escreix; les dades econòmiques negatives que ens veiem obligats a afrontar fan més por que goig. Una recent auditoria dels comptes de l'empresa municipal BEMUSESA feta per Audiser-Audiores conclou en la part final del seu informe textualment:

"La Societat BEMUSESA es troba a 31/12/94 en situació de fallida tècnica com a conseqüència de les pèrdues acumulades en els últims exercicis".

L'herència econòmica ha estat una empresa municipal (BEMUSESA) en una situació econòmica de fallida tècnica i un ajuntament que anava pel mateix camí. *Els números canten.*

ANTECEDENTS

En els darrers vuit anys de Govern Municipal Socialista s'ha portat a terme una política econòmica temerària que ha provocat un gravíssim desequilibri dels Pressupostos Municipals. Els principals errors d'aquesta mala política econòmica han estat els següents:

- Augmentar constantment i descontrolada la despesa fixa.
- Ser incapaços de crear una partida pressupostària per inversions reals -tot i la puja constant dels impostos municipals-.
- No saber aconseguir subvencions importants de les altres administracions.

PLANTEJAMENT DE FUTUR

L'actual Equip de Govern Municipal de CiU té previst portar a terme una política econòmica d'austeritat per tal d'assolir a curt termini un progressiu sanejament de l'economia municipal. Aquesta política econòmica estarà basada en tres objectius:

- 1.- Controlar de manera estricta la despesa pública.
 - cal augmentar el grau d'autofinançament dels serveis i activitats municipals.
 - cal promoure una filosofia d'austeritat en el treball diari de les regidories i personal municipal.
- 2.- Millorar l'eficàcia del servei de recaptació (disminuir el percentatge d'impagats)
 - cal estructurar una correcta base de dades de tots els contribuents.
- 3.- Treballar intensament en l'obtenció de subvencions.

JOAN CATALÀ i PAGÈS
Regidor d'Hisenda

ACTE INFORMATIU

Ajuntament de Begur
Regidoria d'Hisenda

Tema: Situació econòmica municipal
Lloc: Casino Cultural
Data: Dilluns 2 d'octubre, a les 9 del vespre.

Una decisió difícil de prendre

Sempre hem manifestat la nostra posició contrària a aturar un projecte començat, per tant que ningú tingui el més mínim dubte que parar les obres del Geriàtric de la Font de Baix ha estat una decisió difícil de prendre per part de l'equip de govern, i què, sens dubte, requereix una explicació pública.

Que no pensi la gent gran de Begur que CIU els deixa de banda. Som els primers a desitjar el millor per aquest col·lectiu (pensem que sempre que sigui possible han de conviure amb els seus familiars). Ens agradaria, certament, que en un futur no gaire llunyà disposéssim d'equipaments per millorar la seva qualitat de vida; però, tanmateix, com a equip de govern, i per tant responsables de les finances municipals, hem de vetllar perquè les inversions no ens portin a un col·lapse econòmic. Aquest és el motiu que ens ha portat

a prendre l'esmentada decisió. CiU creu que un projecte que globalment costaria 200 milions de pessetes, i que ja en les primeres certificacions (18 milions) té un desfasament de 6 milions, i que alhora el seu manteniment superaria els 25 milions anuals; tot plegat suposa, evidentment, una càrrega excessiva per a l'Ajuntament de Begur.

CiU garanteix desenvolupar el seu programa per a la gent gran. En aquesta legislatura Begur disposarà d'una llar de jubilats totalment equi-

pada, ampliarem el servei d'ajuda a domicili i vetllarem perquè no manquin places de geriàtric en cap moment.

Regidoria de Serveis Socials

Projecte de remodelació del Centre de Begur

En el programa de CiU per l'actual legislatura destacava com a principal projecte la remodelació del centre de Begur. Podríem considerar que es tracta del projecte "estrella", tant pel seu elevat cost (97 milions de pessetes), com per tractar-se d'una reforma que, entenem, és bàsica per a la població.

El projecte presentat pel director general d'Arquitectura i Habitatge, senyor Ventura, el dia 5 de setembre és l'eix principal, que es complementarà en els propers anys amb la remodelació dels carrers Pi Ralló, Concepció Pi "Tató", Forgas i Elias i la plaça Pella i Forgas.

El criteri de CiU en el tema de les inversions sempre ha estat molt clar: crear un ordre de prioritats, supeditat a les subvencions i a les possibilitats de l'economia municipal. Si tenim en compte la necessitat de realitzar el

projecte, que disposem d'una subvenció que supera el 50% del cost total (50 milions), i que molt possiblement gaudirem d'un crèdit de 20 milions a un reduït interès de l'Institut Català del Sòl, queda justificada l'execució del projecte.

L'execució de l'obra correspon a la Generalitat. Les obres començaran al principi del mes de desembre i s'acabaràn, possiblement, al final del mes de maig. Demanem a tots els begurencs –i també a les persones que ens visiten a l'hivern– una mica de paciència pels pro-

blemes que comportarà la reforma. Begur hi guanyarà.

Regidoria d'Obres de Millora i Manteniment

Acte de la presentació del projecte de remodelació, el propassat dia 5 de setembre.

Inauguració del casal del poble per a la mainada d'Esclanyà

El dia 29 de juliol de 1995, el Local Polivalent d'Esclanyà o Casal del Poble obria les portes a la seva primera activitat cultural: la mostra de dibuix infantil emmarcada en els actes de la Festa Major.

Els organitzadors de la festa sempre han donat un protagonisme especial a la mainada, espectacles infantils, xocolatada, jocs de cucanya, concursos de dibuix... Aquesta vegada el dibuix no va tenir caire de competició, era la mostra del treball en equip dels protagonistes agrupats segons la seva edat envers un projecte comú. Una taula plena de material divers, ceres, papers de diferents colors, retoladors, tissors, tot això va despertar la creativitat dels participants, i després d'arribar cada grup a un acord per plasmar un tema en el seu mural, l'esforç comú començava a donar el seu fruit, com el mural dels petits amb un fons marí i el dels grans amb un dibuix símbol de la

pau. Durant la setmana de la Festa Major, tots els murals pintats varen bastir amb una nota de color les parets del local.

Aquells que no hem gaudit d'un lloc públic que acollís entre les seves parets, les nostres trobades infantils i juvenils, desitgem que aquest local esdevingui eix vertebrador de la cultura, cooperació i solidaritat del nostre poble.

VICTORIA CABRATOSA i BOSCH

FESTA MAJOR D'ESCLANYÀ - 1995

Un any més hem celebrat la Festa Major del nostre poble, enguany els dies 5 i 6 d'agost.

Les activitats i els actes de tarda i nit del dissabte varen tenir una animació i participació popular com gairebé mai no s'havia vist. L'afluència de veïns i visitants fou desbordant.

El diumenge fou molt més tranquil, les quatre gotes de la tarda varen fer desdir més d'un. Tot i això, la cantada d'havaneres i el ball de fi de festa varen cloure la Festa Major d'enguany amb ganes de tornar-hi l'any vinent, si Déu vol.

Gràcies per la col·laboració de tothom.

JOAN CATALÀ i PAGES

La Diada Nacional de Catalunya

El propassat dia 11 de setembre l'Ajuntament de Begur celebrà un acte institucional en commemoració de la Diada Nacional de Catalunya. En aquest context es presentà el volum número 14 de les Publicacions de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà, editat en homenatge al senyor Lluís Esteva i Cruañas. En l'acte intervingueren Francesc Esteva (fill del senyor Esteva), Joan Badia (vice-president de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà), Lluís Costa, i l'alcalde de Begur, Carles Arnau.

Voldriem aprofitar aquesta nota per comentar que a l'esmentada publicació signem l'article "La contradicció dels Pomells de Joventut amb la 1a Dictadura en el context de Begur". En el treball hom pretén explicar, en un àmbit general, una circumstància paradoxal: mentre la jerarquia eclesiàstica espanyola donà suport, en gran mesura, el cop d'estat del general Primo de Rivera, bona

part de l'Església catalana va mantenir una actitud molt crítica amb el nou règim, motivada sobretot pel posicionament anticatalanista de Primo de Rivera.

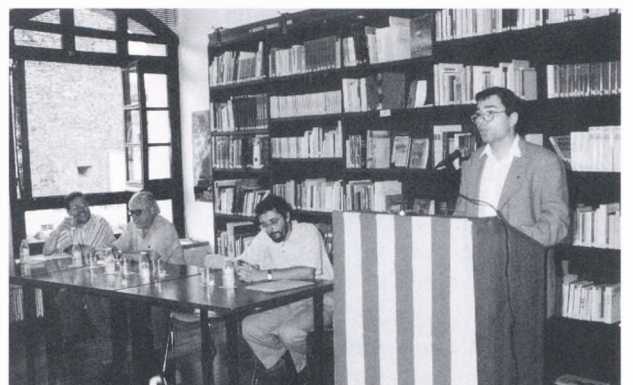
Així mateix, l'article reproduïx algun episodi esdevingut a Begur, fent especial atenció a la figura de mossèn Jaume Planas i a la Concepció Pi Prats, quedant potser més en un segon terme la figura del rector Salvador Riera i Pau. (Per ser més concrets cal dir que Riera, en aquells moments no era rector titular, sinó que regentava la parròquia de Begur).

Sens dubte, el protagonisme de mossèn Riera fou importantíssim, i així ho recull l'article (només cal recordar quan s'explica la negativa del rector a que fos interpretada la "Marcha Real" dins de la

parròquia, mentre ordenava que soessin "Els Segadors").

No voldriem que cap pomellista de Begur entengués que lloar preferentment el sentiment catalanista i la tasca pedagògica de Jaume Planas va en detriment del reconeixement de la irreductibilitat dels principis catalanistes del rector Riera i de la seva passió pomellista. En absolut.

LLUÍS COSTA

Donacions a l'Arxiu Municipal

L'Arxiu Municipal de Begur continua engrandint el seu fons documental i, per tant, la seva capacitat de servei, gràcies a la inestimable col·laboració ciutadana.

La senyora M. Lluïsa Comas i Triadú ha fet una important donació de documents a l'Arxiu Municipal, de la qual destacarem un ric fons patrimonial on podem trobar escriptures de venda d'una peça de terra (1631), d'una casa (1698), donació per drets de legitima (1724), una àpoca (1772), certificació sobre el testament de Comas i Ros (1784), un establiment (1790), escriptures de Josep Pi de la Torre (1730, 1788, 1793, 1801, 1821, 1943), capítols matrimonials i testaments (1788, 1793, 1828), permuta de béns (1842), escriptura de venda judicial (1867), certificat registre nom comercial (1927), llibre escriptures Francesc Pi i Pi (1904-1921). Així mateix, cal remarcar el llibre diari (1848-1849), el llibre caixa corall (1859) i el llibre auxiliar comptes corrents (1861-1865) de la Societat Pi Germans.

La donació estava constituïda, també, per un bon grapat de revistes espanyoles i catalanes –entre aquestes, moltes de gironines– del final del segle XIX i començament del segle XX, i també diversos opuscles i pro-

grames, com per exemple programes de la Festa Major de Begur (1954, 1955, 1962, 1963), programa benedicció Altar Església Parroquial de Begur (1956), programa de la Santa Missió (1929) o un programa del Festival de Carmen Amaya a Begur (1963).

Tanmateix, la donació de M. Lluïsa Comas ha permès ampliar notablement l'Arxiu d'imatges. Relacionem-ne el contingut: 115 fotografies en blanc i negre sobre el Begur dels primers anys de segle, i que representen temes diversos (vistes panoràmiques –Begur i platges–, alumnes escoles, festa arbre 1917, escenes de pescadors, festes religioses...). Correspondència i il·lustracions (postals, gràfics i fotografies) de Salvador Raurich, al voltant, sobretot, del tema de l'astrologia. 75 negatius que representen imatges d'escenes familiars a Begur al començament de segle.

El Patronat d'Homenatge a la Vellesa de Begur ha fet donació dels programes de la Festa d'Homenatge a la Vellesa, des del número 1 (any 1962) al número 34 (any 1995). Únicament manca el número 4 (1965).

El rector Joan Mollerusa i Costa, en representació de la Parròquia de

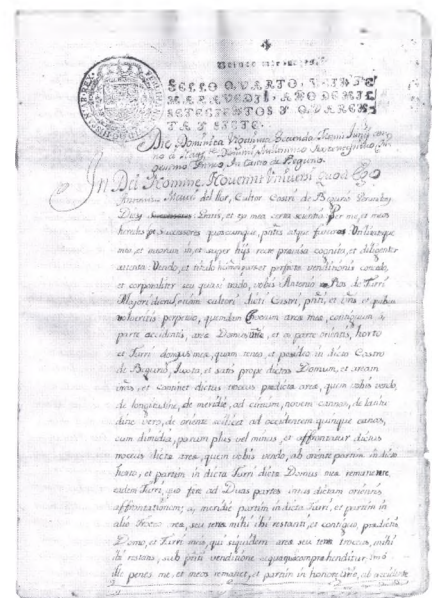
Begur, ha donat a l'Arxiu Municipal el fons d'una família dedicada, preferentment, al comerç del peix ("fomentador de pescado y salazón"). La documentació abasta des de l'any 1821 al 1911 (amb moltes llacunes).

Finalment, apuntem que la senyora Isabel Marquès ha donat una partitura musical del poema de mossèn Cinto Verdager, Canigó, musicat per Salvador Raurich el mes de novembre de 1942, i dedicat a la memòria dels corallers de Begur.

LLUÍS COSTA
Arxiver Municipal

Begur en les primeres dècades de segle (fons M.LI. Comas)

Document en venda entre Antoni Mauri i Antoni Ros, ambdós de Begur, l'any 1631 (fons M.LI. Comas).

Eusebi Bona i Puig: un begurenc notable

El present article forma part d'un treball més extens que sobre la figura d'Eusebi Bona ha elaborat Joaquim Valentí, i que ha dipositat molt amablement a l'Arxiu Municipal de Begur. En posteriors números d'*Es Pedris Llarg* publicarem nous capítols d'aquesta interessant investigació.

ELS ANTECEDENTS FAMILIARS

El pare de l'Eusebi havia fet fortuna a Cuba. Es deia Eusebi Bona i Pi, i havia nascut a Begur l'any 1839. De les dades dels censos es dedueix que se n'hi va anar quan tenia al voltant dels vint anys, essent solter. La seva professió, segons consta al cens municipal, era la de "*Carpintero de Ribera*" (*Mestre d'aixa*), la mateixa de l'avi i oncles. L'any 1870, però, el ministre d'Ultramar, don Segismundo Moret Prendergast, expedeix el "*Título de Notario público de Comercio de la plaza de Havana á favor de D. Eusebio Bona y Pi... Por cuanto ha acreditado en debida forma su capacidad y las demás circunstancias que exige (sic) el artículo 4º del Decreto de 15 de febrero de 1869 elevado á ley por las Cortes Constituyentes... le expido el presente título, como representante de la fé pública en contratación de efectos públicos y material comercial, sin perjuicio de egercer (sic) funciones de agente intermediario en la plaza de la Habana;... pudiendo... asociarse en cada plaza libremente y en la forma que conviniere a sus intereses*". S'ha de pensar que tingué bones oportunitats de fer fortuna.

La mare de l'Eusebi fou la també begurenca Maria Puig i Bona, nascuda el 1860. Era neboda del seu marit -filla de Narcisa Bona i Pi- i 21 anys més jove que ell. Els casaments d'oncle i neboda eren freqüents al segle passat, quan tornaven de Cuba els emigrants amb fortuna feta... Es varen casar a Roma, a l'altar de Sant Tomàs de Villanueva, que és dins la sagristia de la parròquia de Sant Agustí, amb dispensa papal per la consanguinitat. En foren testimonis

Edifici de Correus a Girona.

Celestino Silvi i Juseppe Flori, dos ciutadans romans segurament desconeguts per ells. La cerimònia s'esdevingué el 13 de juliol de 1876 i, per tant, la núvia tenia solament 16 anys, mentre que el nuvi ja en tenia 37.

De les dades que s'han pogut consultar es desprèn que el matrimoni se'n va anar cap a Cuba, on es varen estar fins cap al 1880. Al voltant d'aquest any, varen tornar a Begur i habitaren la seva casa del núm. 2 del carrer de Sant Gaietà, que deuria romandre tancada perquè els avis ja eren traspassats. El matrimoni tingué cinc fills, tres noies i dos nois (Siseta, Irmina, Anna, Salvi i Eusebi), dels quals l'Eusebi era el més petit. La Siseta havia nascut a Cuba un any abans de tornar-ne, els altres germans són tots begurencs. No s'ha pogut esbrinar l'existència d'un hipotètic sisè fill: en Pepe, que hauria d'haver nascut també a Cuba, abans que la Siseta. Els germans Bona, a Begur, anaren a *estudi* amb els altres nois i noies del poble, fins que es va traslladar tota la família a Barcelona, probablement pels volts del 1893.

Els Bona varen ésser sempre una família benestant. Com hem dit, el pare figura com a *Carpintero de Rivera* als censos anteriors a la seva anada a Cuba però, quan n'hagué tornat, hi fi-

gura com a *Propietario*. Els germans Bona pogueren fer llurs estudis sense cap mena de dificultat de tipus econòmic. Quan en Salvi i l'Eusebi varen exercir llurs professions a Barcelona, ho feren amb encert i diligència i n'obtingueren uns rendiments molt copiosos. Per tant, no mancà mai res a la singular família dels cinc germans. Quan anaven a estiuejar a Sa Tuna, portaven cotxe amb xofer, infermera, cambra i minyona.

Els cinc germans ja són traspassats, i també les mullers d'en Salvi i l'Eusebi. Com que els dos matrimonis no tingueren fills i les germanes romangueren solteres, avui dia no queda ningú d'aquella família.

L'OBRA

L'obra gironina.- A Girona hi tenim un edifici important que és obra de l'Eusebi Bona: és l'edifici de Correus. No és pas del tot seu aquest bell edifici ja que el projecte està signat per Enric Catà i Catà i per Eusebi Bona i Puig. Però, encara que se li hagi d'atribuir un 50%, la importància i la bellesa d'aquest edifici que, amb gairebé 80 anys, encara crida l'atenció, fa del jove Bona un arquitecte notable.

A *La Gaceta* (antecedent del BOE), hi trobem la: "*Real Orden de 10 de Junio de 1916. Aprobando el proyecto presentado por los arquitectos D. Enrique Catá Catá y D. Eusebio Bona Puig para construir un edificio destinado a los servicios de Correos y Telégrafos en Gerona*".

Enric Catà va obtenir el títol l'any 1903, en una promoció de solament quatre arquitectes. El 1914 va ésser professor numerari i el 1917 catedràtic a l'Escola de Barcelona, on va exercir la docència fins al 1937. L'Eusebi Bona era més jove, va tenir el títol d'arquitecte el 1915 i tenia 26 anys quan, juntament amb l'Enric Catà, va idear i projectar el bell edifici de l'avinguda de Ramon Folch.

Sens dubte, aquella fou una de les seves primeres obres. Si l'Enric Catà disposava d'experiència professional, en Bona havia de posar-hi la il·lusió i l'entusiasme de la joventut. El resultat de tot plegat el podem veure a la Gran Via. És un edifici important i equilibrat, de planta i dos pisos, amb una cúpula centrada. La façana de la primera planta és tota de pedra mentre la dels pisos és d'una combinació de pedra i maó. S'hi entra pujant uns graons també de pedra; la portalada es perllonga cap amunt, amb grups escultòrics. A la dreta, l'edifici inicia les voltes de la plaça de Sant Agustí, que ja foren previstes el 1916, mentre a l'esquerra hi ha el moll de càrrega. Aquest bell edifici va substituir les oficines de

Correus Vells, al cap d'avall del carrer de la Força.

Al concurs de projectes que es va convocar per a la construcció d'aquest edifici de Correus, també hi va presentar el seu projecte l'arquitecte gironí Rafael Masó i Valentí (1880-1935). Era un edifici d'estil noucentista, com totes les seves obres, molt bonic, però que no va guanyar el concurs. Llavors aquell projecte no fou prou valorat, però, avui, seria una joia del Noucentisme. Aquest projecte de Masó i Valentí ha estat exposat al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, dins la recent exposició "El noucentisme, un projecte de modernitat".

Les obres begurenques de Bona són: el xalet de Joan Ventosa i Calvell a Aiguablava; la casa de Balagué i Calicó, a Sa Tuna (1947); la de Josep Ralló i Ferriol, a Begur (1960); la Residència Marpinc, de Fornells (1954); el projecte, impulsat pel rector mossèn Eduard Busquets i Porcioles, d'unes escoles municipals, a Begur (1950); i moltes d'altres entre les quals hi ha la pròpia casa de la família Bona a Sa Tuna, certament no gaire reeixida, de la qual l'escriptor Josep Pla digué que s'assemblava a una cotxera de tramvies.

L'obra barcelonina.- És la més nombrosa i important. Hi ha edificis d'en Bona per l'exemple, per la Diagonal, a Sant Gervasi, etc. Va viure els anys en què la Barcelona extramurs era una oferta de sol edificable abundant.

Encara no havien sorgit els promotors i els edificis eren propietat d'un sol amo. Els encàrrecs els feien, doncs, persones adinerades que destinaven l'edifici a lloguer. En són exemples: la casa de Jaume Mateu, Alí-Bey 11, del 1927 (premi Ajuntament); la casa de Vicens Montal, Diagonal 550, any 1928; la casa Jaume Mateu de la Diagonal/Balmes/París, del 1930; el Bloc Residencial del Frare Negre, a Balmes/P. San Gervasi/Folgaroles/Moragas, del 1935; les cases de Rita Llovet, Xammar, Pujades-Jorba, Lluís Rocamora i tantes d'altres.

També construí edificis per companyies tan importants com La Unión y El Fénix, i Banco Español de Crédito, amb seus i oficines a molts llocs d'arreu d'Espanya. També foren clients de l'Eusebi Bona empreses industrials importants i de tota mena, com: Nestlé, Pirelli, Damm, Ford Motor Ibérica, Elizalde, SAFA (Blanes), Llobet-Guri (Caella), La Farga Lacambra i moltes d'altres, a voltes amb construccions en diversos indrets. També són obra seva l'antic camp de les Corts, del FC Barcelona, amb les successives ampliacions; la pròpia Escola Superior d'Arquitectura a la Zona Universitària (1954-1960); la d'Aparelladors; la de Nàutica; el Manantial "La Mina" de Caldes de Malavella; el Palau de Projeccions de Montjuïc (1929); Correus de Saragossa (1917); el Monumento a los Caídos de la Diagonal de Barcelona (1939); l'escorxador de Mataró (1934); etc.

Així mateix va condicionar la finca dels Güell a Pedralbes per convertirla en l'actual Palau Reial, si bé ho féu conjuntament amb el conegut arquitecte F. de P. Nebot. Intervingué en la reforma del Liceu, el projecte d'alguns cinemes, esglésies, panteons funeraris, etc.

Finalment, s'ha d'esmentar alguna actuació de tipus urbanístic, com el Pla Parcial de la Diagonal, amb el projecte d'un grup residencial a la plaça de Pius XII (1950).

L'obra de l'Eusebi Bona és veritablement important i la catalogació del seu fons ha hagut de menester més de 600 fitxes.

Edifici del Banco Español de Crédito, a la plaça Catalunya de Barcelona.

L'art, a debat

Sota el títol "Quin és el valor, el cost i el preu de l'art", va tenir lloc, el proppassat dia 22 de juliol, una interessant taula rodona al Centre Cultural "Escoles Velles" de Begur.

Tan ampli enunciat inicial amagava el propòsit dels organitzadors de propiciar un debat generalista entorn de l'art entre els mateixos components de la taula i el públic assistent.

Tenint en compte que era el primer cop que s'organitzava un acte com aquest, la valoració a fer és positiva i el resultat força satisfactori. És cert que la participació del públic present va ser força minsa, potser per l'excessiva ocupació de la taula (nou contertulis més el presentador), la qual cosa va fer que quan, a la fi de totes les intervencions, rèpliques i contrarèpliques, el públic va començar a dir la seva, les quasi dues hores passades des del començament de l'acte havien pesat en l'ànim de més d'un component de la taula que, aixecant-se, donà per acabat el debat de forma un xic abrupta, tot i que, a continuació, i sense cap formalisme, es van formar petits grups que varen continuar les discussions un parell d'hores més, al voltant d'unes taules ben assortides d'entrepans i begudes. La nit, agradable i fresca, i el lloc, els jardins posteriors del centre cultural, van afavorir-ho.

Si una cosa va quedar clara és la diversitat de criteris a l'hora de defi-

nir no tan sols el que és art (va ser paradigmàtica la confusió creada entorn d'un "petó") sinó, fins i tot, la relació d'aquest i del que el fa (artista) amb l'entorn. I no podia ser d'una altra manera ja que a la taula estava des de l'artista consagrat que poques coses té encara per demostrar, fins al que comença, amb presses i ganes d'ocupar un lloc al mercat; des del que valora la funció sociopolítica de l'art fins al que el considera pur mercantilisme; des del que lluita per fer arribar l'objecte artístic al major nombre possible d'usuaris, fins al que, elitísticament, vol introduir barreres, ja no tan sols naturals (el preu, per exemple) entre un i els altres... en fi tota la varietat de posi-

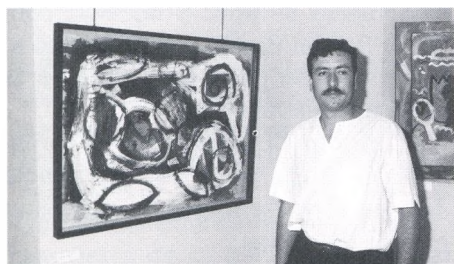
cions prou representatives del que es cou dintre d'aquesta olla de grills que és el món de l'art.

Destacaria, per sobre de tot, la petita lliçó magistral que de forma introductòria va fer, amb el seu enginy i humor habitual, en Josep M. Terricabras. Per cert, els components de la taula eren Pep Admetlla, Bosch Martí, Modest Cuixart, Robert Manera, Marcel Martí, Col·lectiu Memé Detràs (dos representants), Torrent Pagès i el ja esmentat J. M. Terricabras. La presentació va anar a càrrec d'en Lluís Costa.

EUGENI PRIETO
Col·lectiu Memé Detràs

Premis del concurs "Begur, un tema per a artistes"

Carles Bros, amb la seva obra, guanyador del X Concurs d'Arts Plàstiques.

L'11 de setembre es féu públic el veredict de la 10a edició del Concurs d'Arts Plàstiques "Begur, un tema per a artistes". El jurat d'enguany estava format per Pep Admetlla, artista; Marcel Martí, escultor; Mercè Huerta, professora d'art i pintura; i Eugeni Prieto, membre del col·lectiu Memé Detràs.

El veredict fou el següent:

1r premi: Carles Bros, de Colera, amb l'obra "Petxines i cargols de Begur".

2n premi: Ernest Descals, de Manresa, amb l'obra "Panoràmica de Begur".

3r premi: Pepa Mach, de Begur, amb l'obra "Homenatge a la gent d'Es Pedrís Llarg".

Respostes a Nereo

Als senyors responsables de Nereo

En un article publicat al núm. 32 d'*Es Pedris Llarg* parlàveu d'una gran desinformació d'un reduït col·lectiu de gent de Begur; crec que la realitat és una nul·la informació de Nereo a tot el poble de Begur fins a la data 5-8-95.

Jo he pescat tota la meua vida a Ses Negres i sempre he agafat meros, sards, rascasses, algun llobarro i daurades, des que tenia 15 anys fins fa uns mesos en què es va prohibir. És ara que segons vostès no hi ha meros ni res, que l'ecosistema de Ses Negres està degradat. Per això heu arribat vosaltres, senyors M. Ventura, A. Colomí, per repoblar la zona de llagostes, llobarros, meros (en perill d'extinció), corall, rascasses i també eriços, sobretot a Sa Nau Perduda, que també estan en perill d'extinció.

Doncs, jo només veig unes quantes boies, i uns senyors que criden la gent i la insulten a vegades quan passen amb les seves embarcacions per la zona. Aquests senyors que informen tan bé de tantes coses, no han informat públicament que es pot passar per la zona protegida de Ses Negres amb embarcació en cas de mal temps des de fa anys i que havien de delimitar una zona de bany per a la gent que vulgui anar a banyar-se.

Sobre el comportament del senyor Ventura, el 6 de setembre de 1994, crec que vam actuar correctament, denunciant el cas a la capitania Marítima i Generalitat de Catalunya, Direcció General de Pesca (Sr. Recolons) i no deixant-nos portar per la incitació a la violència, amb intent d'agressió sense aconseguir-ho, i amb gestos provocadors del senyor Ventura sense cap motiu. He de donar les gràcies al sen-

yor Reixach pel seu comportament el dia dels fets.

També el dia 15 de juliol d'aquest any, pescant a la Llosa de Cap Sa Sal, correctament senyalitzat, un representant de Nereo va passar a tota velocitat a uns quatre metres aproximadament. El vaig cridar i parlant amb tranquil·litat li vaig preguntar si la propera vegada podria anar una mica més lluny. Em va tractar d'una manera menyspreable i em va engegar a prendre pel sac i es va allunyar amb l'embarcació. Vaig denunciar el cas a la Capitania Marítima, Sr. Marsal. Espero que algun dia es faci un acte públic dels senyors de Nereo per expressar aquest comportament que deixa molt a desitjar per part d'aquests senyors.

El cas mero, segons responsables de Nereo

El mero està en perill d'extinció, a causa de la pesca submarina. He de desmentir aquest escrit rotundament. Fa 15 anys hi havia pescadors submarins i una quantitat de meros, actualment el nombre de pescadors submarins ha augmentat exageradament, això significa que ja no hi hauria d'haver meros, però resulta que hi ha una quantitat exagerada de meros, des de fa uns 15 anys aproximadament. Han anat augmentant progressivament, crec, personalment, que es deu als forts corrents i les aigües calentes. Si no recordo malament l'any 1993 es va batre un rècord de temperatura del mar, que va superar els 26°.

He de comentar que la pesca mundial del mero és de 160.000 tones i més de 100 espècies. Revista *Apnea*, núm. 17, març de 1994.

També he de comentar que hi ha espècies que sí que estan en perill d'extinció, per

exemple el rom, els sonsos, les pelaies. Quan era petit agafava algun rom, veia alguns sonsos. Fa anys que no agafo cap rom i de sonsos a penes se'n veuen.

Dir sobre el vostre famós ecosistema que visiteu més sovint les illes Medes i us adonareu, si voleu, del que és carregar-se l'ecosistema.

Parleu de furtius que tiren l'arpó als peixos quan dormen, crec que amb aquest punt heu fet com en tot, molta propaganda i res més. Ho heu publicat a *El Punt*, *La Proa* i *Es Pedris Llarg*, i així no se soluciona el problema, se soluciona agafant el furtiu i denunciant-lo, simplement.

Sobre els furtius del senyor A. Colomí, que en el seu moment va publicar a *El Punt* "un gran número de persones de Begur que estan en contra de Nereo són pescadors furtius amb un gran interès econòmic particular clar i evident"; crec que per fer aquestes declaracions de persones de Begur que són pescadors, es necessita tenir proves concretes i fets demostrables que es puguin comprovar, i vostè senyor A. Colomí no té cap prova d'aquests fets. D'aquesta manera queda palesa, doncs, el seu poc respecte i poca educació vers aquestes persones.

També penso que els responsables de Nereo, M. Ventura, A. Colomí, senyor Ramon, no es mereixen el que tenen, que l'Ajuntament de Begur els hagi cedit el mas de can Pinc i la Generalitat, la zona de Ses Negres.

Espero que aviat abandonin Begur.

Per últim m'agradaria saber, per curiositat, quants anys d'estudis calen i quins treballs es porten a terme per estudiar el creixement del corall vermell i si és un projecte ambiciós i difícil d'aconseguir.

FRANCISCO SÁNCHEZ

Ses Negres i Ses Medes

Voldria donar una resposta a l'article editorial d'*El Punt* (23-5-95) titulat "Les Medes també eren una bajanada".

Quan un dels manifestants va parlar de "collonada", referint-se a la reserva marina (i no "bajanada", com vostès "refinen" en el títol), resumia en el vocabulari de Josep Pla una idea que va aportar Ramon Margalef al moment de presentar el biòtop de Ses Negres. L'il·lustre Margalef no va dir aquesta expressió, però el seu discurs volia dir pràcticament el mateix: el Mediterrani pateix mals més grossos i aquestes reserves són 'anecdòtiques' i no serveixen per gaire res.

Sí que és una 'bajanada' que se'ns vulgui presentar l'associació Nereo com a ecologista quan ho justifiquen dient que han estudiat biologia o altres carreres similars. Ser biòleg no vol dir implícitament ser ecologista. Una prova ben palpable d'això és que Nereo va defensar el projecte de construcció de l'hipotètic port de Begur a la platja del Racó. Nereo va argumentar que no

suposaria un impacte ambiental greu! Segons sembla, ho van dir a canvi d'un "delfinari", una sala de convencions, etc. Ara ho proven de fer a Platja d'Aro.

Una altra "bajanada" és també que després de tres anys de funcionament de la reserva, no s'hagi fet cap informe seriós del biòtop, ni tan sols s'hagi fet cap esment a la pesca d'arrossegament que es fa en els seus límits, i en canvi, s'acusi el pescador de canya de "depredador del medi natural" (?). Tampoc s'ha donat cap resultat de la contaminació ambiental "real" que pot haver-hi a la zona.

"Bajanada" és també que un ajuntament cedeixi per 20 anys un local gratuïtament, i a més subvencioni una associació d'"ecologistes" que tanquen, amb criteris arbitraris, el tros més popular i emblemàtic del litoral begurenc, sense cap estudi seriós del lloc, ni possibilitats turístiques de l'indret triat. Francament, comparar la reserva de Begur amb Ses Medes és una manca de respecte i d'informació greu. A Ses Medes s'hi pot anar amb barca, es poden fer excursions, es

pot capbussar amb ampolles pagant, que deu ser la manera de no fer malbé les algues, ni el corall, ni l'ecosistema. També és una "bajanada" que tothom estigui a favor, "com mana la lògica", que diuen vostès, en ser ecologista quan hi ha eleccions a la cantonada o si es destrueix un modus vivendi d'alguns aprofitats de pel mig. Com molt bé es va dir a l'acte, nosaltres gaudim i preservem el medi natural, i potser encara ho fèiem més abans que vinguessin aquests senyors amb uns bons títols universitaris i una (suposada) mala educació.

I per últim, una altra estona podríem parlar si és també "una bajanada" que els alcaldes o equips de govern convoquin referèndums per ajudar a prendre decisions d'acord amb la voluntat popular dels qui encara anem a votar.

Un dels molts begurencs que se sent "collonat".

MIQUEL COLLADO

Te'n recordes? (III)

Una crònica sentimental de fets i anècdotes ocorreguts en temps passats al nostre poble.

Durant tot el règim franquista, el convent de Santa Reparada allotjà les noies del Sindicato Español Universitario, anomenat SEU. Tots els estius, venien noies de tot l'Estat a passar les vacances en torns de 15 o 20 dies. Quan arribaven, era tot un espectacle. Els 2 o 3 autobusos que les portaven des de Flaça envaiïen la plaça de la Vila. Tothom se les esperava amb els braços oberts, ja que era una font d'ingressos tant per al comerç, com per a tota la gent del poble. Quan la Dictadura era tan rigorosa, les feien banyar soles a la platja de Sa Pirolda a Sa Riera i es prohibia que algú més s'hi banyés. Quan els dissabtes el senyor Martí (Sora) feia xerínola, pujaven totes a ballar sardanes. Al final de curs, com a comiat, convidaven les autoritats i els amics a una gran festa. Gràcies a elles, Begur es va donar a conèixer a tot l'Estat. Tant és així, que moltes senyores, que de joves havien vingut de colònies al SEU, encara ara continuen venint a estiuejar amb les seves famílies. La Conxita Giner, una

de les administradores que va venir durant molts anys, quedà tan enamorada de Begur que acabà afincant-se a Sa Riera i, per la seva simpatia i amabilitat, tothom ja la considera una begurenca més.

L'any 1962, el Patronat de la Vellesa celebrà la primera festa d'homenatge a la gent gran. Hi assistiren tots els begurencs que complien 75 anys, entre ells el prestigiós doctor Arruga, casat amb una begurenca.

La "bailloira" catalana Carmen Amaya, coneguda a arreu del món, l'any 1961 comprà la masia de can Pinc. La intenció de la Carmen era de passar-hi llargues temporades, buscant la tranquil·litat, descansar i estiuejar-hi. Malauradament, agafà una maligna malaltia renal que acabà ràpidament amb la seva vida, morint el dia 19 de novembre de 1963. El dia 24 d'agost, fou l'última vegada que va ballar de cara al públic a la plaça Forgas, llavors solar de l'antiga fàbrica de taps. Ho va fer per recaptar fons per a l'enllumenat del castell. Varen organitzar una gran festassa, amb focs artificials que representaven una cascada que sortia del cim

del Castell i que es va poder presenciar gairebé de tota la comarca. A Begur, mai més no s'ha vist una cosa semblant. Van assistir-hi nombroses personalitats, entre elles el governador civil Víctor Hellín Sol i també el pintor Dalí, amb la seva esposa Gala. La mala administració i la malversació dels organitzadors va fer que l'enllumenat l'hagués de sufragar quasi tot l'Ajuntament. El dia abans de la seva mort, el Consistori l'anomenà filla adoptiva del poble. Fou un dels enterraments més nombrosos de la vila.

Aquell mateix any 1963, s'inaugurà el Mercat Municipal, emplaçat a l'avinguda Onze de Setembre, que, per cert, no va tenir l'èxit que s'esperava. No se sap el motiu, si perquè és descobert o perquè no es varen donar gaires facilitats als venedors.

Segons tinc entès, el primer ministre franquista d'Informació i Turisme, anomenat Bonín, s'enamorà de Sa Punta d'es Mut d'Aiguablava. No cal dir, un dels millors rovells d'ou de la Costa Brava, propietat de la família Forgas Estrabau. El senyor no va tenir mal gust, però no va ser fins a l'època d'en Fraga Iribarne quan es va començar a construir el Parador Nacional, que s'inaugurà el dia 24 de gener de 1966. Per aquest establiment, hi han passat també nombroses personalitats del món de la política, artistes i intel·lectuals. Vaig tenir el goig de saludar-hi l'ex-general Villaescusa. Després d'haver estat segrestat per la banda terrorista ETA, hi passà uns dies de repòs per restablir-se d'aquell mal tràngol. Una persona, bona, senzilla i molt amable. També va pernoctar-hi uns dies el ministre de Sanitat d'aquella època. A aquest senyor, també molt cordial, vaig acompanyar-lo a fer un tomb per la comarca, donant la casualitat que se celebrava la festa de Regencós. Li agradaren molt les sardanes.

Abans de la Guerra Civil i també després, quan el Cine Centre tornà a funcionar, hi havia el costum que uns

Antiga fotografia d'un viatge amb les administradores del SEU a Arbúcies i Hostalric. De tornada ens quedàrem avariats per la carretera amb un Chevrolet dels anys 30, matrícula GE-4597.

jovenets passessin unes paneres oferint pastissos i llaminadures als espectadors del cinema. Les confiteries "La Palma" Botiga Nova, Cal Divino "Mauri" i més tard en Capdevila eren les que subministraven unes paneres de vímet, que els nois es penjaven al coll, amb xuixos, flaones, brioixos i caramels. Els venedors guanyaven un tant per cent i alguna llaminadura. Un d'ells, passant d'una fila a l'altra del pati de butaques, va tenir la mala fortuna d'enganxar amb el vímet la perruca d'una senyora calva. Aquella pobra senyora es quedà que el cap com una bola de billar i avergonyida davant de tota la concurrència. Avui, han tancat molts cinemes i també s'han perdut aquells venedors ambulants que amb molta gràcia cantaven l'article que venien.

L'any 1964, el llavors bisbe de Girona Jubany va venir a beneir les campanes noves actuals, segons tinc entès, sufragades per la senyora Despujol, vídua de Joan Ventosa i Calvell, i batejades amb el nom d'Antònia i Reparada.

Les obres del malaguanyat Hotel Cap Sa Sal, del telèfon automàtic, del clavegueram i de la portada d'aigües, coincidiren quasi totes al mateix temps. Tot això provocà una allau de treballadors que envai el poble de forasters. Tots aquests treballs donaren molta vida al poble i rodalies. Fou una època molt esplendorosa. S'acabaren per sempre aquelles cues de cantirs i atuells que omplien tot es pedrís llarg, amb raons i cridalles perquè tothom volia emplenar d'aigua primer. S'acabà també l'haver de demanar conferències telefòniques a la centraleta de Ca la Lola Moret i s'acabà també el patiment de circular

per aquella carretera tan estreta i perillosa de Sa Tuna i Aiguafreda, ja que l'eixamplaren i asfaltaren gràcies a l'hotel. Tindriem moltes coses per explicar de quan l'hotel era regentat per la família Andreu. Hi passaren també una llarga llista de personalitats, quasi impossible d'anomenar. Amb una mica d'imaginació, penseu per un sol moment què seria avui Begur si l'hotel continués com a Casino i regentat pels Andreu o bé per una altra cadena important d'hostaleria. L'Hotel Cap Sa Sal va perdre tot el prestigi quan va canviar d'amos. Els nous propietaris no eren del ram d'hostaleria i arran d'això va perdre tota la reputació i clientela que havia adquirit abans. L'últim any, quan s'acabà la temporada, molts dels cambrers forasters i personal allà empleat agafaren l'autobús Costa Brava Exprés, avui Sarfa, que els portaria a Barcelona. Marxaven tots amb el seu corresponent equipatge. Una falsa maniobra d'un dels autobusos tocà una maleta d'un dels cambrers i, en obrir-se, resultà que anava plena de coberts i objectes amb l'anagrama de Cap Sa Sal. Tot el públic allà estacionat va assabentar-se del robatori. Així l'hotel no podia funcionar. A la Sala d'espectacles hi actuava un grup flamenc gitano, del qual no recordo el nom, que no sabia pronunciar els cognoms dels amos i amb molta gràcia els anomenaven: el Ceñor Carpa i el Ceñor Manzana, ja que els seus cognoms veritables eren Arpa i Massana.

Certament, si un espai de la Costa Brava s'identifica amb les havaneres, és les voltes de l'entorn del Port Bo de Calella de Palafrugell. Un indret mític de la nostra costa. Al seu en-

torn, va començar aquesta història de les cantades d'havaneres per a un públic nombrós. Les cròniques diuen que la primera cantada després de la Guerra Civil va tenir lloc el 2 de setembre de 1967, amb la participació dels grups Port Bo, Alba de la Bisbal i d'uns aficionats format pels beguencs, i bons amics, Lluís Manera, ja desaparegut, Alexandre Ferrer (Tuxa), Esperança Balil Forgas i els seus dos germans Salvador i Ricard. Tots els de Begur sabem que les havaneres ja es cantaven molt abans a les tavernes de ca la Rosària i a can Simon, àlies Pairusa, amb els cantaires pescadors: l'avi Clara, l'avi Florian, els seus germans Badó i Xicu Got, el seu gendre Mandu, els Blanes, el Tendre i molts d'altres. També hem de ressaltar que el compositor beguenc Frederic Sirés va compondre "La Gaviota", que era ha traduït al català, amb gran èxit, la cantant Marina Rossell.

Moltes d'aquestes persones, fets i anècdotes que anomeno, segur que els vàreu poder contemplar a l'exposició fotogràfica de l'amic Josep Carreras, organitzada el passat mes de juny a la sala de les Escoles Velles, amb gran encert i èxit.

MARIÀ FRIGOLA

Begur, net

Com a continuació a la crida que va fer un grup d'Apolítics Beguencs fa un parell de mesos, volem demanar a tots els pares, els mestres i els educadors que procurin inculcar als nens i els joves la necessitat i l'obligació que tenim tots de conservar el poble net, procurant no tirar papers, burilles, llaunes i ampolles de begu-

des pels carrers i no embrutar les façanes amb pintades de mal gust.

Hem de mentalitzar-nos i aconseguir entre tots que Begur sigui un dels pobles més bonics, nets i acollidors de la Costa Brava. La naturalesa ens ha proporcionat un dels millors paratges i per tots els mitjans hem d'esforçar-nos per conservar-lo.

Si quan una persona tira un paquet buit de cigarretes a terra, el que el segueix el recull i el llença a la paperera, el primer sentirà vergonya i no ho farà més. A Begur d'això en diem fotre un cop de paraigua amb educació al maleducat o irresponsable.

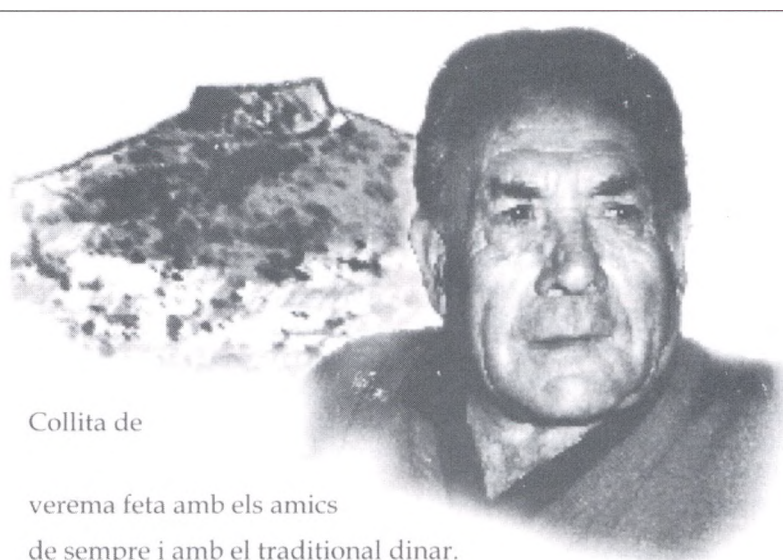
M. FRIGOLA

Ses Vinyes de Begur

Quan surti aquest escrit ja estarem acabant el setembre, els dies en què els pàmpols dels ceps comencen a rossejar, el raïm negre ja té color i està a punt per collir, els vinyataires es preparen per emprendre la verema, feina important de l'agricultura catalana.

Ja fa temps l'amic Santi Alsina va suggerir-me que parlés de les vinyes de Begur. Em va semblar que podia ser un tema interessant i li vaig dir que si amb una condició, que fariem dos articles, un de seu i un de meu, ell parlant com a l'entès que és, perquè en Santi, a més de tenir la carrera de farmàcia, porta dintre seu per herència i afició el cultiu del raïm i la producció de vins, ja que el seu besavi patern Jacinto Alsina fundà a Bètera (València) les "Bodegas Noé" l'any 1882. El seu pare, en Jaume Alsina, tocat per aquest sentimentalisme, instal·là a Begur les "Caves Rostei", 1982, aprofitant com a logotip els negatius de vidre que havien servit per al seu avi i que reproduïm acompanyant aquest escrit, i també podreu llegir en aquest mateix Es Pedris Llarg una interessant "Llambregada a la història" que és la col·laboració d'en Santi. Per la meua part, faré el que pugui, com sempre.

Crec que molts anys enrera la vinya a Begur devia ser força important, perquè en tenim coneixement pel que hem sentit explicar i també per alguns rastres que ens ho confirmen. Encara quedem força gent que ha vist Begur amb moltes vinyes. Ara, si

Collita de

verema feta amb els amics

de sempre i amb el tradicional dinar.

Embotellat en Lluna Nova, a BEGUR, el mes

no m'equivoco, al terme del poble, sense comptar amb les que puguin haver-hi a Esclanyà, jo només en sé tres la dels Alsina, al pla de les Vinyes: la dels Mascort (Torki), al mas d'Esquissa; i la dels Artiga, davant el cementiri. Per cert que, com podreu veure, reproduïm una etiqueta de les que l'avi Vicenç posa a les ampolles del vi que es fa per ell i per obsequiar alguns amics, i que són molt boniques.

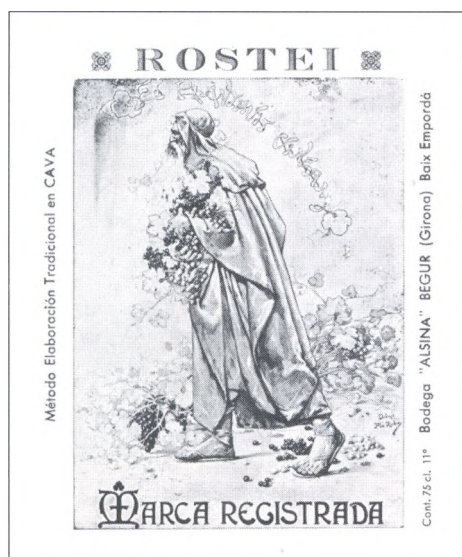
Si ens n'anem tan sols quaranta anys enrera, quan encara anàvem a peu i els boscos no eren tan bruts, tot passejant podiem trobar vinyes a cada moment. Una prova evident que la vinya era abundant és que quan anàvem al bosc a buscar llenya, espàrrecs o bolets, trobàvem entre pins i matolls molts ceps vells. En fotografies no pas molt antigues podem veure com a Fornells era tot plantat de vinya, ametllers, garrofers i oliveres. El conjunt que formaven era meravellós vist des de la font de la Salut (un altre paratge que hem perdut).

El rastre que ens ofereix molta llum sobre aquest tema és la quantitat de premses de raïms que hi ha a Begur. Anomenaré les cases on n'hi he vist, no sé si encara hi són: a can Lero, darrera el casino; a can Pei i a can Marpinc, al carrer de Vera; a can Nen, a Sant Antoni; a can Xerrativa i a can Quillo, al carrer de Santa Reparada; a can Marc i a can Meliton,

al carrer de la Creu; a can Barral, al carrer Metge Pi; a can Maco, al del castell, a can Forgas, la més important desapareguda. Segurament que n'hi havia més que ara no recordo o que desconec.

En Santi ens explica el procés d'extinció de les vinyes de Begur. Una primera trompada fou l'oïdi als anys 1860-65. Després la segona, la fil·loxera als anys 1879-84. Més tard, la tercera, la sobreproducció i malvenda del vi dels 1891 al 1900. Jo hi afegiria la industrialització perquè cap al últims anys del segle passat s'incrementà l'elaboració del suro i a Begur es muntaren algunes fabriques d'aquesta indústria, a part de la casa Forgas que fou importantíssima. És clar, la gent que malvivia de la inseguretat de les collites de vi preferí un sou fix i més còmode de guanyar i abandonà molt els ceps. Abans de la guerra de 1936 encara quedava força vinya, però als anys cinquanta, el turisme sentencià la seva extinció. La limitació d'espai no ens deixa explicar moltes més coses. Per acabar va una anècdota.

Als anys vint vivia, al carrer del Casino, en Perico Cama. Vivia sol i sempre anava molt brut, a casa seva feia anys que no s'hi havia fet dissabte i necessitava una bona Esquerdissada. El curiós del cas és que a mi m'agradava molt d'entrar-hi, i com que em venia de pas quan anava i venia d'estudi, i érem molt amics. En

Pere m'estimava molt i era molt bon home. El meu amic Felip Deulofeu de can Tiarroc també passava per allà, com jo. Un dia dels del veïmar, en Perico es diposava a aixafar els raïms Follant, o sigui, amb els peus; en

Felip s'hi aturà per veure com ho feia. L'home, que no portava mai mitjons, es descalçà i aparegueren uns peus de color catxumbo i els ficà dins el tinar ple del fruit i començà a fer la feina. El noi es quedà allà mirant-ho

fins que en Pere acabà i sortí amb els peus blancs com un glop de llet. En Felip no ha begut vi en tota la seva vida.

J.C. RIERA

Tribuna Lliure

Llambregada a la història

A la Bíblia se'ns parla que Nostre Senyor (Yavé o Sebaot) ens va donar el vi per al plaer, conhort o càstig de la persona, segons l'ús que en fes, però que, a més, ha d'ésser l'alegria del cor i el benestar de l'ànima, si es beu a temps i amb sobrietat, sense incórrer en l'abús de Noè. La relació afegeix que es trasplantaren d'Egipte els primers ceps per cobrir les muntanyes amb l'ombra quan les vergues arribaren a ser tan altes com els cedres i les branques s'estengueren fins al mar i fins al riu de les arrels.

En estudis arqueològics s'ha documentat l'existència del vi en cultures remotes (Troia, Egipte, Caucas, Palestina, Armènia, Tràcia i Frígia). I més enllà: Assíria. Passà a Grècia, on tenim testimonis literaris d'Homer, Heròdot, Xenofont, Estrabó, que ens el situen per tot el món hel·lènic. D'allí a Roma, que l'expandeix per tot el seu Imperi, a les Gàl·lies, enllà d'Europa i a la Península.

Grècia és el poble hereu de la tradició oriental i egípcia. Les forces naturals i legítimes de la cultura es transformen en concepcions idealitzades, en una teogonia original, on el vi és el símbol del déu Bacus o Lleo o Dionís, que correspon a una creació específica, expressió del foc dels sacrificis, fill de Júpiter i Samele. Es va convertir en déu del cep i del vi, de la producció i de la vegetació, vivificador de la naturalesa i fecundador de la terra; a més de l'alegria desbordada i el goig total de viure.

El déu de l'optimisme o les rialles. Se'n contenen grans aventures. Se'l pinta habitualment portant un penjoll de raïm o una copa, descansant a l'ombra d'una parra, o sobre una bóta. Se li dedicaren festes anomenades orgies o bacanals, on predominaven la follia i l'escàndol.

Bacus o Dionís va ésser el déu de l'embriaguesa.

En contrast evident, Grècia creà en la seva mitologia la figura d'Apol·lo, fill de Júpiter i Latona, com a déu del Sol, efeb resplendent, pur, sant. Físicament perfecte, reunia totes les qualitats de l'esperit, bell, àgil, majestuós. Déu de la medicina, creador de la poesia i de la música, protector dels camps o dels pastors, era representat amb una lira a la mà, cenyit el front amb una corona de llorer. Advertia els infortunis per mitjà dels seus oracles. Era la simpatia i la gràcia, lluny de tota deformació.

Fonamentalment, el tema del vi en la història contraposa sempre dos efectes: l'equilibri i el risc; l'entonació o la disbauxa; la moderació o l'excés; la pau i el trasbals; l'elegància i el desesper; el remei i les amenaces.

I això es constant en tots els registres literaris i artístics, des del temps més distant fins als nostres dies.

Ja he dit que Noè va caure en l'abús del vi, però en els Proverbis, en el "banquet de la saviesa", consta aquesta sentència: "Veniu i mengeu el meu pa i beveu el meu vi que per vosaltres he mesclat"; i en les noces de Canà, Jesucrist transformà l'aigua en vi i el multiplicà, perquè begut amb moderació alegre el cor, i quan en falta hi ha tristesa a qualsevol festa. I, sens dubte, la major reverència és la de la consagració del vi en la pròpia sang de Crist.

Les referències són abundants en la literatura i en les arts de Grècia i Roma. Són constants les mencions dels autors renaixentistes dels segles XVI i XVII, quan es redescobriren, per reviuere'ls, els secrets de les civilitzacions clàssiques, superada l'edat mitjana, en la qual els bàrbars i musulmans negaren al vi, el pa i la sal.

LA VINYA I EL VI DURANT L'EDAT MODERNA: SEGLES XVI AL XVIII

Durant l'edat moderna, l'economia i l'organització social de Catalunya foren de base fonamentalment agrària.

Els instruments del redreçament agrari foren la masia i l'establiment emfitèutic. La masia, originada en l'època medieval, és la unitat d'exploració sorgida de la incorporació dels masos rònecs a les velles explotacions. Constitueix l'eix de tota l'activitat rural de Catalunya; és la unitat social i laboral del camp català i la base de tots els sistemes d'exploració agrària. La masia és formada per la casa o habitatge amb les dependències necessàries i envoltades per terres de conreu: cereals, vinyes, oliveres, hort, i per les pastures i el bosc. El seu caràcter d'unitat econòmica indivisible era preservat per la institució de l'hereu i de la pubilla, que garantia la seva perdurabilitat i prosperitat.

LA VITIVINICULTURA CATALANA DURANT EL SEGLE XIX

Al llarg del segle XIX, la vitivinicultura catalana va passar per tres etapes de contingut força diferenciat.

La primera etapa arriba fins a l'oïdi i les seves conseqüències, o sigui, fins als anys 1860-1865; la segona, considerada l'edat d'or de l'antiga vitivinicultura, és l'etapa compresa entre aquella plaga i la invasió de la fil·loxera (a l'Empordà de 1879 a 1884); la tercera etapa té com a característiques la reconstrucció parcial del vinyar destruït per la fil·loxera, i les crisis de sobreproducció i malvenda posteriors al 1891.

SANTI ALSINA CARRERA

Alfabetització

Saber llegir i escriure és un dret i una necessitat, per a tothom, en la nostra societat. Qualsevol persona que no en sabia i n'ha après reconeix la inconscient marginació en què es trobava. Tots els que sabeu d'algun familiar o amiat que es troba en aquesta situació, informeu-lo d'aquest curs i animeu-lo a assistir-hi.

Inscripció: Centre Cultural "Escoles Velles", a la senyora Rosa Vilà, de 5 a 9 de la tarda.

Preu: gratuït
Dies d'inscripció: del 20 al 27 de setembre.
Horari de classe: de dilluns a dijous de 3 a 5 de la tarda.
Lloc de classe: Casino Cultural
Professora: Rosa Vilà

Les classes començaran el dia 2 d'octubre (dilluns).

Fem labors

Si vols aprendre a fer mitja, ganxet, punt de creu, canviar una cremallera, fer un trau...

Si ja saps fer totes aquestes coses, però tens ganes de reunir-te amb un grup de gent per treballar totes juntes i així sempre aprendre quelcom nou, apunta't a fer labors.

Preu: gratuït

Horari: cada dilluns de 3.30 a 7 de la tarda.

Lloc de classe: Casino Cultural

Professora: Montse Henarejos

Inici del curs: 2 d'octubre

Inscripcions: Ajuntament. Senyoreta Maite Selva, Merceria ca la Tató.

Cal portar: fotocòpia DNI

Curset artesanal

Amb la intenció de contribuir a l'enriquiment personal, l'expressió de la creativitat, el conreu de les tècniques artesanals i la sana convivència en el temps lliure de tots els adults que ho vulguin, s'organitza un curset artesanal.

Per garantir la qualitat i el bon funcionament del curs, les places són limitades a 12 persones per torn. El curs constarà de 3 períodes compresos entre l'octubre i el maig.

Preu: 2.000 ptes. matrícula
1.800 ptes. cada mes

Horari: dilluns, en dos torns:

a) de 4 a 6 tarda

b) de 6 a 8 vespre

I els divendres:

a) de 4 a 6 tarda

b) de 6 a 8 vespre

Inici del curs: 2 d'octubre (dilluns) i 6 d'octubre (divendres).

Professora: Senyora Marisa Cortés de Navarro

Requisits per matricular-se: cal portar fotocòpia DNI, el núm. de compte bancari per efectuar els pagaments.

Inscripcions: a l'oficina de serveis econòmics de l'ajuntament.

Dies d'inscripció del 20 al 27 de setembre (fins a esgotament de les places).

Horari d'inscripció: de 10 a 1 del matí.

Cicle de conferències

Amb la col·laboració de l'Institut Català de la Dona tindran lloc dues xerrades sobre:

- Dieta del consumidor
- Compra i seguretat en els productes
- Consums de la llar: aigua, llum, gas, telèfon...
- La publicitat i la venda per correu

Dies: dimarts 17 i divendres 20 d'octubre

Horari i lloc: de 3 a 5 tarda a la Sala de Conferències Escoles Velles

Preu: Gratuït

Inscripcions: Oficines Ajuntament. Srta. Maite Selva

Dies inscripcions: fins al dia 16 d'octubre

Escola d'Educació Infantil Ses Falugues

Tarifa de preus:

Mensualitat: 12.500 ptes.

Quota material escolar: 3.000 ptes.

Complement horari de 17 h a 20 h (es farà si hi ha un mínim d'alumnes inscrits): 6.000 ptes.

Menjador: El mateix preu que es fixi a l'Escola Doctor Arruga.